

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ
ԼՈՒՈՒ ՄԱՐԶՊԵՏԱՐԱՆ

☑ ք. Վանաձոր, Հայքի Հրապարակ 1

☎ /0322/ 4-61-92

Fax /0322/ 2-07-70

թիվ 101/107.3.1/3736-16

« 09 » 08 2016 թ.

ՀՀ ԼՈՒՈՒ ՄԱՐԶԻ
ՀԱՄԱՅՆՔՆԵՐԻ ՂԵԿԱՎԱՐՆԵՐԻՆ

Ձեր համայնքներում ներդրվել և գործարկվել է «Համայնքային կառավարման տեղեկատվական համակարգը» (ՀԿՏՀ):

Տեղեկատվական համակարգի զարգացման և վերապատրաստման կենտրոնը (ՏՀԶՎԿ) մշտական հիմունքներով իրականացնում է համայնքներում ներդրված ՀԿՏՀ-ի սպասարկման աշխատանքները՝ աջակցելով համայնքապետարաններին համակարգի կայուն և արդյունավետ շահագործման հարցերում:

ՀԿՏՀ-ը արդյունավետ կիրառելու նպատակով Ձեզ եմ տրամադրում շահագործման կանոնները՝ տրամադրված ՏՀԶՎԿ կենտրոնի կողմից:

Առդիր՝ 1 թերթ:

ՄԱՐԶՊԵՏԻ
ԺԱՄԱՆԱԿԱՎՈՐ ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՏԱՐ

A. Փանոսյան Ա. ԴԱՐԲԻՆՅԱՆ

ԿԱՆՈՆՆԵՐ
ՀԱՄԱՑԵՐԱՅԻՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՐ
ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ (ՀԿՏ) ՇԱՀԱԳՈՐԾՄԱՆ

ՀԿՏ-ում առկա տվյալների անվտանգությունը և հուսալիությունը ապահովելու համար անհրաժեշտ է իրականացնել ստորև նշված գործողությունները:

1. ՀԿՏ տվյալների շտեմարանը և ֆայլերը պարտադիր կերպով և պարբերաբար (առնվազն ամիսը երկու անգամ) պետք է արխիվացվեն ու պատճենվեն արտաքին կրիչների (արտաքին կոշտ սկավառակ, DWD, ֆլեշ դիսկ, այլ արտաքին կուտակիչ) վրա: Ցանկալի է արխիվների պատճենումը արտաքին կրիչների վրա կատարել երկու օրինակից և պահպանել չհրկիզվող պահարաններում:
  - Մինչև ՀԿՏ տվյալների պահեստային պատճենումը պետք է ՀԿՏ-ի «Կայքի կառավարում» -- >> «Համակարգի վերականգնում» բաժնում սեղմել «Կատարել Backup» կոճակը: Արտաքին կրիչների վրա պետք է ամբողջությամբ արտագրել սերվերի D սկավառակում գտնվող CMISDBBackups և CMISUploadFiles թղթապանակները (իրենց պարունակությամբ):
2. Սերվեր համակարգիչը պետք է միացված լինի գործող անխափան սնուցման սարքի (UPS) միջոցով: Եթե անխափան սնուցման սարքը «SMART» տիպի է, ապա այն պետք է կարգաբերել, որպեսզի սերվերը ինքնաշխատ անջատվի անխափան սնուցման սարքի ռետուրսի սպառման դեպքում:
3. Արգելվում է փոխել սերվեր համակարգչի օպերացիոն համակարգը, անունը: Արգելվում է հեռացնել սերվերում տեղադրված ծրագրերը:
4. ՀԿՏ անխափան շահագործման ապահովման նպատակով խստորեն արգելվում է սերվերի վրա տեղադրել այլ ծրագրեր, խաղեր, տեսա – ձայնային ֆայլեր և այլն:
5. Սերվեր համակարգչի օպերացիոն համակարգը պետք է ունենա գաղտնաբառ և լինի բաղկացած առնվազն 6-8 նիշից: Ցանկալի է, որ գաղտնաբառը լինի բարդ՝ ունենա առնվազն 1 մեծատառ նիշ, առնվազն 1 փոքրատառ նիշ, առնվազն 1 թիվ:
6. Սերվեր համակարգչի օպերացիոն համակարգում անհրաժեշտ է հրաժարվել «Administrator» և համայնքի անվամբ գրանցված օգտագործողներից: Առկայության դեպքում դրանք պետք է վերանվանվեն:
7. Անհրաժեշտ է օգտագործել համակալիլուսային ծրագրեր և դրանք պարբերաբար թարմացնել: Հարկ է շարքաթը մեկ անգամ հակավիրուսային ծրագրով ստուգել սերվեր և սպասառու համակարգիչները:
8. ՀԿՏ-ում գրանցված օգտագործողների ծածկագրերը պետք է բաղկացած լինեն առնվազն 6-8 նիշից: Ցանկալի է, որպեսզի դրանք լինեն բարդ՝ ունենան առնվազն 1 մեծատառ նիշ, առնվազն 1 փոքրատառ նիշ, առնվազն 1 թիվ:
9. Պետք է փոխել ՀԿՏ-ում առկա «Admin» և «Pet» օգտագործողների նախնական ծածկագրերը: Եթե ՀԿՏ-ում արդեն կա Administrator-ի իրավասություններ ստացած որևէ օգտագործող, ապա կարելի է «Admin» օգտագործողին հեռացնել:
10. Հարկ է մաքուր պահել սերվերը և աշխատանքային կայանները: Անհրաժեշտության դեպքում անջատված վիճակում բացել համակարգչային բլոկի կափարիչը և փոշեկուլով մաքրել այն, յուղել հովացուցիչները:
11. ՀԿՏ հուսալի և անվտանգ աշխատանքն ապահովելու համար սերվերը պետք է լինի առանձնացված (ծառայի բացառապես ՀԿՏ գործարկման նպատակների համար, ինչպես նաև բացառվի այլ աշխատանքների կատարումը այդ սերվերի միջոցով):

ՀԿՏ շահագործման ընթացքում առաջացած խնդիրների և հարցերի դեպքում անհրաժեշտ է զանգահարել (010)-24-64-71, 23-80-21 հեռախոսահամարներով, դիմել ինտերնետային կայքի միջոցով՝ www.infosys.am, էլեկտրոնային փոստի միջոցով՝ isintellect@yahoo.com, Skype-ի միջոցով կամ այցելել կազմակերպության գրասենյակ՝ ք.Երևան, Կոմիտաս 51, 2-րդ հարկ հասցեով:

Լոռու մարզի համայնքների կողմից ՀԿՏՀ շահագործման մշտադիտարկման արդյունքները

N	Համայնք	ՀԿՏՀ տարբերակ	Վերապր. Մասնագետ	Կայքը	Կայքի հասանելիությունը	ՀԿՏՀ շահագո	Ինչը չի աշխատում, մեկնաբանություն
1	ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ՔԱՂԱՔԱԴԵՏԱՐԱՆ	2,01	35	46.130.127.17	Այո	9	Ամեն ինչ աշխատում է
2	ՍՊԻՏԱԿԻ ՔԱՂԱՔԱԴԵՏԱՐԱՆ	2,01	14	spitak.am	Այո	9	Ամեն ինչ աշխատում է
3	ԹԵՂՈՒՏԻ ԳՅՈՒՂԱԴԵՏԱՐԱՆ (ԼՈՌԻ)	1,90	3	46.130.112.88	Այո	8	Գույքի կառավարում
4	ՃՈՃԿԱՆԻ ԳՅՈՒՂԱԴԵՏԱՐԱՆ	1,91	8	chochkan.am	Այո	8	Մտիցներ
5	ՍԱՐՉԱԴԵՏԻ ԳՅՈՒՂԱԴԵՏԱՐԱՆ	1,91	18	sarchapet.am	Այո	8	Բյուջե
6	ՏԱՇԻՐԻ ՔԱՂԱՔԱԴԵՏԱՐԱՆ	1,91	6	tashircity.am	Այո	8	Մտիցներ
7	ԼԵՈՒՆԱՅՔԻ ԳՅՈՒՂԱԴԵՏԱՐԱՆ	1,91	1	46.130.127.186	Այո	7	Գույքի կառավարում, Տուրքեր
8	ԼԵՈՒՆԱԴԱՏԻ ԳՅՈՒՂԱԴԵՏԱՐԱՆ	1,91	3	lernapat.am	Այո	7	Մտիցներ, թույլտվություններ
9	ՎԱՆԱՁՈՐԻ ՔԱՂԱՔԱԴԵՏԱՐԱՆ	2,01	19	cmis.vanadzor.am	Այո	7	Թույլտվություններ, գույքի կառավարում, բյուջեի
10	ՇՆՈՂԻ ԳՅՈՒՂԱԴԵՏԱՐԱՆ	1,91	4	shnogh.am	Այո	6	Բյուջե, Գույքի կառավարում, Տուրքեր
11	ՍՎԵՐԴԼՈՎԻ ԳՅՈՒՂԱԴԵՏԱՐԱՆ	1,90	2	46.130.113.87	Այո	6	Բյուջե, Տուրքեր
12	ՎԱՐԴԱՔԼՈՒՐԻ ԳՅՈՒՂԱԴԵՏԱՐԱՆ	1,91	5	46.130.112.121	Այո	6	Գույքի կառավարում, Տուրքեր
13	ԱՔՈՐԻ ԳՅՈՒՂԱԴԵՏԱՐԱՆ	1,91	6	46.130.112.93	Այո	6	Բյուջե, մտիցներ, թույլտվություններ
14	ԲԱԶՈՒՄԻ ԳՅՈՒՂԱԴԵՏԱՐԱՆ	1,91	5	bazum.am	Այո	6	Բյուջե
15	ԳԱՐԳԱՐԻ ԳՅՈՒՂԱԴԵՏԱՐԱՆ	1,91	4	gargar.am	Այո	6	Բյուջե, մտիցներ, թույլտվություններ, գույքի
16	ԳԵՂԱՍԱՐԻ ԳՅՈՒՂԱԴԵՏԱՐԱՆ	1,91	3	geghasar.am	Այո	6	Բյուջե, մտիցներ, թույլտվություններ, գույքի
17	ԼԵՐՄՈՆՏՈՎՈՅԻ ԳՅՈՒՂԱԴԵՏԱՐԱՆ	1,91	5	lermontovo.am	Այո	6	Մտիցներ, բյուջե, գույքի կառավարում,
18	ԿՈՒՐԹԱՆԻ ԳՅՈՒՂԱԴԵՏԱՐԱՆ	1,91	6	kurtan.am	Այո	6	Մտից, թույլտվություններ, գույքի կառավարում
19	ՀԱՂԱՏԻ ԳՅՈՒՂԱԴԵՏԱՐԱՆ	1,90	8	haghpat.am	Այո	6	Մտից, թույլտվություններ, գույքի կառավարում
20	ՄԱՐԳԱՀՈՎԻՏԻ ԳՅՈՒՂԱԴԵՏԱՐԱՆ	1,91	4	margahovit.am	Այո	6	Մտից, բյուջե, թույլտվություններ, գույքի

21	ՄԵԾ ՊԱՐՆԻԻ ԳՅՈՒՂԱԴԵՏԱՐԱՆ	1,91	1	46.130.112.191	Այո	6	Մտից, ելից, բյուջե, գույքի կառավարում
22	ՇԱՀՈՒՄՅԱՆԻ ԳՅՈՒՂԱԴԵՏԱՐԱՆ (ԼՈՌԻ)	2,01	1	shahumyanlori.am	Այո	6	Բյուջե, թույլտվություններ, գույքի կառավարում
23	ԱՐԵՎԱՇՈՂԻ ԳՅՈՒՂԱԴԵՏԱՐԱՆ	1,91	4	arevashogh.am	Այո	5	Բյուջե, մտից, գույքի կառավարում,
24	ԱՐՋՈՒՏԻ ԳՅՈՒՂԱԴԵՏԱՐԱՆ	1,90	2	arjut.am	Այո	5	Բյուջե, ավագանու որոշումներ,
25	ԳՈՒԳԱՐՔԻ ԳՅՈՒՂԱԴԵՏԱՐԱՆ	1,91	2	gugarqhamaynq.am	Այո	5	Բյուջե, մտիցներ, թույլտվություններ, գույքի
26	ԼԵՌՆԱՎԱՆԻ ԳՅՈՒՂԱԴԵՏԱՐԱՆ	1,91	3	46.130.112.65	Այո	5	Մտիցներ, բյուջե, գույքի կառավարում,
27	ՄԻՒՆԱՅԵԼՈՎԿԱՅԻ ԳՅՈՒՂԱԴԵՏԱՐԱՆ	1,90	2	46.130.112.245	Այո	5	Մտից, բյուջե, գույքի կառավարում,
28	ՇԱՄԼՈՒՂԻ ՔԱՂԱՔԱԴԵՏԱՐԱՆ	1,90	5	shamlugh.am	Այո	5	Բյուջե, թույլտվություններ, գույքի կառավարում
29	ԱԳԱՐԱԿԻ ԳՅՈՒՂԱԴԵՏԱՐԱՆ (ԼՈՌԻ)	1,91	2	agaraklori.am	Այո	4	Բյուջե, մտից, ելից, համայնքի ղեկավարի
30	ԳՈՒԳԱՐԱՆԻ ԳՅՈՒՂԱԴԵՏԱՐԱՆ	1,90	4	46.130.127.104	Այո	4	Բյուջե, Գույքի կառավարում, Տուրքեր,
31	ՖԻՈԼԵՏՈՎՈՅԻ ԳՅՈՒՂԱԴԵՏԱՐԱՆ	1,90	5	46.130.112.34	Այո	4	Մտիցներ, համայնքի ղեկավարի որոշումներ,
32	ԴԱՐՊԱՍԻ ԳՅՈՒՂԱԴԵՏԱՐԱՆ (ԼՈՌԻ)	1,90	2	87.241.166.158	Այո	3	Մտիցներ, համայնքի ղեկավարի, ավագանու
33	ՄԵԾԱՎԱՆԻ ԳՅՈՒՂԱԴԵՏԱՐԱՆ	1,91	9	metsavan.am	Այո	3	Մտից, ելից, բյուջե, գույքի կառավարում, համայնքի
34	ՍՏԵՓԱՆԱՎԱՆԻ ՔԱՂԱՔԱԴԵՏԱՐԱՆ	2,01	9	87.241.173.86	Այո	3	Մտիցներ, թույլտվություններ, գույքի
35	ՕՋՈՒՆԻ ԳՅՈՒՂԱԴԵՏԱՐԱՆ	1,89	9	odzun.am	Այո	3	Մտիցներ, ելիցներ, բյուջե, գույքի կառավարում,
36	ԱՐԵՎԱԾԱԳԻ ԳՅՈՒՂԱԴԵՏԱՐԱՆ	1,89	5	arevatsag.am	Այո	2	Բյուջե, մտից, ելից, համայնքի ղեկավարի
37	ԳՅՈՒՂԱԳԱՐԱԿԻ ԳՅՈՒՂԱԴԵՏԱՐԱՆ	1,91	5	46.130.112.7	Այո	2	Բյուջե, մտիցներ, ելիցներ, թույլտվություններ,
38	ԴԵԲԵՏԻ ԳՅՈՒՂԱԴԵՏԱՐԱՆ	1,90	3	46.130.52.105	Այո	2	Մտիցներ, համայնքի ղեկավարի, ավագանու
39	ՀԱՐԹԱԳՅՈՒՂԻ ԳՅՈՒՂԱԴԵՏԱՐԱՆ	1,90	5	hartagyugh.am	Այո	2	Բացի Բնակչության ղեկավարից ոչինչ չի
40	ՆՈՐԱՇԵՆԻ ԳՅՈՒՂԱԴԵՏԱՐԱՆ (ԼՈՌԻ)	1,91	4	46.130.112.242	Այո	2	Աշխատում է միայն ելիցները
41	ՍԱՐԱՀԱՐԹԻ ԳՅՈՒՂԱԴԵՏԱՐԱՆ	1,91	5	46.130.112.198	Այո	2	Աշխատում է միայն բնակչության ղեկավարը
42	ՈւՐՈՒՆԻ ԳՅՈՒՂԱԴԵՏԱՐԱՆ	1,90	3	46.130.8.12	Այո	0	Դադարեցրել են աշխատանքը
43	ՎԱՀԱԳՆԻ ԳՅՈՒՂԱԴԵՏԱՐԱՆ	1,91	3	46.130.112.218	Այո	0	Դադարեցրել են աշխատանքը
44	ԿԱԹՆԱՋՈՒՐԻ ԳՅՈՒՂԱԴԵՏԱՐԱՆ (ԼՈՌԻ)	1,90		46.130.112.240	Այո	0	Դադարեցրել են աշխատանքը

45	ԿԱԹՆԱՌԱՏԻ ԳՅՈՒՂԱՊԵՏԱՐԱՆ	1,91	2	46.130.112.243	Այո	0	
46	ԱԼԱՎԵՐԴԻԻ ՔԱՂԱՔԱՊԵՏԱՐԱՆ	1,91	13	cmis.alaverdi.am	Ոչ		Սերվերի մշտական հիշող սարքը՝ HDD խափանված է
47	ԱՆԹԱԼԱՅԻ ՔԱՂԱՔԱՊԵՏԱՐԱՆ	1,91	9	46.130.112.72	Ոչ		
48	ԴՍԵՂԻ ԳՅՈՒՂԱՊԵՏԱՐԱՆ	1,91	4	46.130.112.201	Ոչ		
49	ԼԵՋԱՆԻ ԳՅՈՒՂԱՊԵՏԱՐԱՆ	1,89	1	46.130.50.13	Ոչ		
50	ԼՈՒՍԱՂԲՅՈՒԻ ԳՅՈՒՂԱՊԵՏԱՐԱՆ	1,91	2	46.130.53.51	Ոչ		
51	ՆՈՐ ԽԱՉԱԿԱՊԻ ԳՅՈՒՂԱՊԵՏԱՐԱՆ	1,90	3	norkhachakap.am	Ոչ		
52	ՇԻՐԱԿԱՄՈՒՏԻ ԳՅՈՒՂԱՊԵՏԱՐԱՆ	1,91	3	shirakamut-nalba	Ոչ		
53	ՋՐԱՇԵՆԻ ԳՅՈՒՂԱՊԵՏԱՐԱՆ (ԼՈՌԻ)	1,90	3	jrashen.am	Ոչ		
54	ՄԵԾ ԱՅՐՈՒՄԻ ԳՅՈՒՂԱՊԵՏԱՐԱՆ	1,89	2		-		Իրական IP հասցե չունեն
55	ՍԱՐԱՄԵՋԻ ԳՅՈՒՂԱՊԵՏԱՐԱՆ	1,90	3		-		Իրական IP հասցե չունեն